

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ ВИЩОЇ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ І НАУКИ

Всеукраїнська науково-практична конференція з міжнародною участю

(м. Харків, 8 квітня 2021 року)

ХНМУ
Харків
2021

Редакційна колегія:

В.А. Капустник, В.Д. Марковський, В.В. М'ясоєдов, І.В. Лещина, І.В. Завгородній,
А.О. Ніколаєва, І.В. Корнейко, К.В. Волошко, П.Д. Перцев.

А43 Актуальні проблеми вищої медичної освіти і науки: матеріали Всеукраїнської науково-практичної конференції з міжнародною участю (м. Харків, 8 квітня 2021 р.) / ред. кол.: В.А. Капустник, В.Д. Марковський, В.В. М'ясоєдов та ін. – Харків : ХНМУ, 2021. – 205 с.

Література

1. Simon B. Healthcare Project Management 101: Experts Share Techniques, Examples and Future Outlook /Becky Simon// Сайт Smartsheet.com/Published on Feb 06, 2020/ Інтернет-ресурс: <https://www.smartsheet.com/content/healthcare-project-management>

Контактна особа: Бірюков Віктор Сергійович.

E-mail: dr.viktor.biryukov@gmail.com Тел. 050-336-8503

КУЛЬТУРА СПІЛКУВАННЯ МІЖ УЧАСНИКАМИ ОСВІТНЬОГО ПРОЦЕСУ ЯК ВАЖЛИВА СКЛАДОВА ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-ІНТЕРНІВ В УМОВАХ ДИСТАНЦІЙНОГО НАВЧАННЯ

Бабак О.Я., Железнякова Н.М., Рождественська А.О., Молодан В.І.

ХНМУ, м. Харків, Україна

Постановка проблеми у загальному вигляді. Дистанційне навчання як технологія освіти з'явилося на вимогу сучасності завдяки новим засобам інформаційних та комунікаційних технологій. В умовах стрімких змін способів організації освітнього процесу через карантинні обмеження важливим питанням залишається організація якісного навчання для лікарів-інтернів, які проходять очні цикли підготовки на кафедрах. Відомо, що, окрім досягнення високого рівня практичної підготовки майбутніх спеціалістів, метою проходження інтернатури є формування у здобувачів освіти важливих компетенцій, у тому числі й комунікативної [1].

Поняття «культура мовного спілкування» містить вміння здійснювати комунікації відповідно до загальноприйнятих норм у відповідному колективі, а також використання доречних лінгвістичних засобів для реалізації міжособистісної взаємодії з метою досягнення запланованого результату. Під час комунікацій з використанням дистанційних технологій додатково виникає така категорія, як «нетикет» («мережевий етикет») – правила поведінки, у тому числі, комунікацій у мережі «Інтернет» [2]. Однак відсутність чітко визначених правил спілкування між лікарями-інтернами та викладачами під час проходження очного циклу інтернатури в дистанційних умовах стає на заваді досягнення високого культурного рівня спілкування між учасниками освітнього процесу та формування комунікативних компетенцій у здобувачів освіти.

Аналіз матеріалів публікацій. Різноманітні аспекти дистанційного навчання лікарів-інтернів знайшли відображення у роботах Ю. Мінько, Т. Оніщенко, В. Ждана, Л. Науменко, І. Борисової, Л. Загородньої та інших вітчизняних дослідників. При вивченні питань взаємодії учасників освітнього процесу О. Бодальов, С. Кондратьєва та ін. розглядають основні завдання педагогічного спілкування, а О. Гончар, К. Ушинський, В. Андрущенко, К. Костровська, І. Палійчук та ін. підкреслюють важливість формування комунікативних навичок у здобувачів освіти, у тому числі, майбутніх лікарів на післядипломному етапі. Спілкування під час освітнього процесу розглядається Г. Токарем, Ю. Юсуфовим та іншими науковцями як засіб формування комунікативної культури майбутніх лікарів у їх професійній діяльності. Водночас С. Науменко, Т. Уварова, Ф. Майнаєв та ін. наголошують на важливості встановлення та дотримання норм «мережевого етикету» та інших правил взаємодії між учасниками освітнього процесу.

Формулювання цілей та постановка завдання. Дослідити значення культури спілкування між учасниками освітнього процесу під час дистанційних занять очного циклу навчання лікарів-інтернів як важливої складової підготовки компетентних спеціалістів.

Виклад основного матеріалу. У структурі комунікативної компетенції виокремлюють такі складові, як самоконтроль, здатність до емпатії, толерантність, прагнення до співпраці, орієнтацію на соціальну користь – формування таких навичок та життєвих позицій є вкрай важливим в процесі підготовки лікарів-інтернів [4]. В умовах дистанційного навчання одним з важливих завдань викладача, відповідального за підготовку майбутніх лікарів на післядипломному етапі, стає розвиток комунікативної компетенції здобувачів освіти через нові освітні технології. На післядипломному етапі підготовки майбутніх лікарів, особливо під час навчання в дистанційному форматі, виникає принцип переважання самостійного засвоєння теоретичного матеріалу лікарями-інтернами. Водночас надважливу роль грають процеси взаємодії здобувачів освіти з викладачами – ефективність комунікації та високий рівень культури спілкування підвищують якість та результативність післядипломної освіти майбутніх лікарів [5]. Викладач, відповідальний за роботу з лікарями-інтернами в дистанційних умовах, має розширити спектр своєї діяльності як вчителя та

куратора – чітко пояснювати завдання та окреслювати технічні аспекти їх виконання, організувати навчальну активність, надавати консультації та мотивувати здобувачів освіти. Відомо, що у структурі спілкування виділяють такі базові елементи, як комунікація, інтеракція та перцепція, і дистанційний формат навчання на достатньому рівні забезпечує тільки комунікаційну складову міжособистісної взаємодії. Тому завданням учасників освітнього процесу стає додатковий розвиток активної взаємодії та пошук способів спілкування для досягнення максимального рівня порозуміння. Реалізація цих завдань неможлива без досягнення високого рівня культури спілкування в дистанційних умовах, зокрема, за допомогою впровадження правил «нетикету». Основна проблема полягає у тому, що загальноприйнятих правил «мережевого етикету» не існує, і у кожному навчальному середовищі потреби та вимоги взаємодії між учасниками освітнього процесу диктують свої умови ефективної комунікації. Однак тільки впровадження конкретних правил дозволяє досягти достатнього рівня культури та підвищити ефективність спілкування. До базових принципів «нетикету» відносять ввічливість, доброзичливість, тактовність, грамотність. Також учасники освітнього процесу нерідко встановлюють правила: взаємоповаги, визначення часових обмежень для вирішення робочих питань, дотримання ділового стилю під час листування та переписки у месенджерах [2]. Результати досліджень свідчать про те, що спілкування у дистанційному форматі може бути навіть продуктивнішим, ніж у традиційному – віртуальний простір надає можливість відстроченої відповіді, зменшує вплив стресових факторів, підвищує рівень усвідомленості необхідності здобуття освіти. Водночас дистанційні комунікації можуть бути менш результативними через низку причин, від проблем з оволодінням технічних засобів до негативної реакції через вимушену зміну звичного формату навчання [6]. Тому викладач повинен не тільки встановити та донести лікарям-інтернам правила «мережевого етикету», а й створювати сприятливі педагогічні умови для формування професійної комунікативної культури через дотримання визначеного регламенту.

Висновки і перспективи у даному напрямку. Використання різноманітних дистанційних навчальних технологій є викликом і водночас потужним інструментом підготовки лікарів-інтернів під час очної частини інтернатури. Надважливу роль грає виховання культури спілкування між учасниками освітнього процесу – для цього викладач має затвердити та впровадити правила «мережевого етикету», беззаперечно дотримуватись їх та вимагати аналогічного ставлення до регламента від лікарів-інтернів. Підвищення рівня культури спілкування між учасниками освітнього процесу в дистанційних умовах призводить до розвитку комунікативної компетенції здобувачів післядипломної освіти, що є необхідним для успішної професійної діяльності майбутніх лікарів. Перспективними темами для досліджень вважаються питання організації навчальних процесів, індивідуального підходу до кожного здобувача освіти, створення та впровадження правил «нетикету» та формування усвідомленого ставлення до взаємодії між лікарями-інтернами та викладачем у всіх учасників освітнього процесу.

Література

1. Сенюк Б. П., Борейко Л. Д., Юрнюк С. В. Формування професійної компетентності у лікарів-інтернів терапевтичного профілю. *Herald pedagogiki. Nauka i Praktyka*. 2016. – №17–18. – С. 89–92.
2. Культура віртуального спілкування: методичні поради / Упр. культури, національностей та релігій Хмельниць. облдержадмін.; ХОУНБ ім. М. Островського. – Хмельницький, 2014. – 28 с.
3. Ждан В. М., Бабаніна М. Ю., Ткаченко М. В., та ін. Впровадження дистанційної освіти на кафедрі сімейної медицини і терапії. *Медична освіта*. – 2017. – № 1. – С. 19–22.
4. Дроненко В.В. Дослідження комунікативної компетентності майбутніх лікарів. *Медична освіта*. – 2018. – (4). – С. 41–47.
5. Мінько Л. Ю. Дистанційне навчання у післядипломній освіті лікарів-інтернів. Актуальні проблеми сучасної медицини: Вісник української медичної стоматологічної академії. – 2017. – №2 (58).